

Кабыл алынды:

№ 1 пед.кенешме

« 30 » август 2002 -жыл

Кыргыз Республикасы

Мыйзам

Китепкана иши жөнүндө

1998-жылдын 21-октябрында

Кыргыз Республикасынын Жогорку
Кеңешинин Мыйзам чыгаруу
Жыйыны тарабынан кабыл алынган

Ушул Мыйзам Кыргыз Республикасында китепкана ишин сактап калуунун жана өнүктүрүүнүн укуктук базасы болуп эсептелет. Ал адамдын, коомдук уюмдардын, элдердин жана этникалык азчылыктардын маалыматка эркин ээ болуусуна, руханий эркин өнүгүүсүнө, улуттук жана дүйнөлүк маданий баалуулуктар менен өз ара катышына, ошондой эле маданий, жана илим берүү ишмердүүлүктөрүнө укуктук кепил болуучу китепкана ишмердүүлүктөрүнүн принциптерин белгилейт.

Ушул мыйзам китепкана уюштуруунун жалпы маселелерин, малекет менен граждандардын, ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын китепкана иши тармагында өз ара мамилелерин эл аралык укуктун принциптерине жана нормаларына ылайык жөнгө салат.

1-ГЛАВА. ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

1-статья. Негизги түшүнүктөр

Ушул Мыйзамда төмөнкүдөй түшүнүктөр колдонулат:

Китепкана – нускаланган документтердин фондунан түзүлгөн жана аларды жеке жана юридикалык жактарга убактылуу пайдаланууга бере алган маалыматтык, маданий, билим берүү мекемеси; китепкана өз алдынча мекеме же ишкана, мекеме, уюмдардын структуралык бөлүкчөсү болушу мүмкүн;

Жалпы пайдалануудагы китепкана - өзүнүн фондусунан жана кызматынан юридикалык жактарга алардын уюштуруучулук – укуктук формаларына жана менчик формаларына карабастан жана граждандардын билим деңгээлдеринин, адистиктеринин, динге катыштыктарынын чектөөлөрүсүз пайдалануу мүмкүнчүлүктөрүн сунуштаган китепкана;

2-ГЛАВА. ГРАЖДАНДАРДЫН КИТЕПКАНА ИШИ ТАРМАГЫНДАГЫ УКУГУ 5-статья.

Китепканалык тейлөөгө укугу

Ар бир граждандар жынысына, курагына, улутуна, билимине, социалдык абалына, саясий көз карашына, динге болгон мамилесине карабастан Кыргыз Республикасынын аймагында китепканалык тейлөө укугуна ээ.

Граждандарды китепканалык тейлөө укугун:

- китепканалык тейлөөнүн негизги түрлөрү акысыз ишке ашырылуучу мамлекеттик, областык, шаардык, райондук жалпы пайдалануудагы китепканаларды түзүү менен:

- уюштуруу – укутук формаларына жана менчик формаларына ишкердик адистешүүсүнө жана камтыган чөйрөсүнө көз каранды болбогон юридикалык жана жеке жактардын китепкана түзүлүштөрүн мамлекеттик жөнгө салган китепканалардын көп түрү менен камсыз кылат.

Граждандардын китепканалык тейлөө тармагындагы укуктары бул тармактагы мамлекеттик жана анын бардык тармактарынын, коомдук бирикмелердин, диний жана башка уюмдардын укуктарына жараша артыкчылыктарга ээ.

6-статья китепкана ишмердүүлүгүнө укук

Каалаган юридикалык же жеке жактар Кыргыз республикасынын мыйзамдарына ылайык Кыргыз Республикасынын аймагында китепкана түзүү укугуна ээ.

Граждандар китепканалардын жетекчилеринин же аларды түзүүчүлөрдүн макулдуктары боюнча түзүлгөн камкорчулук, окурмандык кеңештердин же башка окурмандардын бирикмелеринин иш – аракеттерине катышуу укугуна ээ.

Китепкананын кызматкерлери китепканалык тейлөөнү, өнүктүрүүгө, кесиптик биригүүгө, өздөрүнүн социалдык жана кесиптик укуктарын, коргоого көмөктөшүү максаттарында коомдук бирикмеледи түзүү укугуна ээ.

Тарыхый – маданий мурас объектерине кирүүчү өзгөчө мааниси бар басылмаларды жана коллекциялар камтыган жеке менчик жыйнак документтери бар граждандар мындай жыйнак документтери тарыхый – маданий мурас катары тийиштүү республикалык аткаруу бийлигинин, областык, шаардык, райондук аткаруу бийликтеринин же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын каттоосунан өтсө алар сактоо боюнча мамлекет тарабынан колдоо укугуна ээ.

7-статья. Китепканалардан пайдалануучулардын укугу

9-статья. Китепканалардан пайдалануучулардын жоопкерчилиги

Китепканалардан пайдалануучулар китепканалардан пайдалануу эрежелерин так аткарууга милдеттүү.

Китепканадан пайдалануу эрежелерин бузуучулар жана китепканаларга зыян келтирүүчүлөр чыгымды китепканаларды пайдалануунун белгиленген эрежесиндеги өлчөмдө компенсациялашат о.э. иштеп жаткан мыйзамда каралган учурларда башкача жоопкерчилик тартышат.

10-статья. Китепкананын ээси

Китепкананын ээси колдонуудагы мыйзамга ылайык анын иштөөсүн каржылайт жана ишкердигине контролду жүзөгө ашырат, о.э. китепкананын жетекчисин дайындайт. Китепкананын ээсинин китепканалардын чыгармачылык ишмердигине анын уставында жана иштеп жаткан мыйзамда каралган башка учурларда кийгилишүүгө укугу жок.

3-ГЛАВА. КИТЕПКАНАЛАРДЫН МИЛДЕТТЕРИ ЖАНА УКУКТАРЫ

11-статья. Китепканалардын статусу

Мамлекеттик жана областтык, шаардык, райондук китепканалар, мамлекеттик жана борборлоштурулган китепкана тармактары колдонуудагы мыйзамда белгиленген тартипте каттоодон өткөн учурдан тартып юридикалык жактын, статусун алат.

Башка китепканалардын статусу алардын ээлери тарабынан аныкталат.

12-статья. Китепканалардын милдеттери

Өздөрүнүн ишмердигинде китепканалар ушул мыйзамда белгиленген граждандардын укуктарын жүзөгө ашырат. Китепканалар китепканадан пайдалануучуларды өздөрүнүн уставдарына, китепканалардан пайдалануу эжелерине жана колдонуудагы мыйзамга ылайык тейлейт.

Чет өлкөлөрдүн китепканалары ж.б. мекемелери же уюмдары менен белгиленген тартипте кызматташууну жүзөгө ашырууга, анын ичинде эл аралык китеп алмашууларды жүргүзүүгө, белгиленген тартипте эл аралык уюмдарга кирүүгө, эл аралык китепканалык ж.б. программаларды ишке ашырууга, катышууга;

Өздөрүнүн фонддорун комплектөөнүн булактарын өз алдынча аныктоого;

Өздөрүнүн фонддорунан колдонуудагы ченемдик укук актыларына ылайык, китепканалардын түзүүчүлөрү менен макулдашылган тартипке ылайык документтерден башка документтерди алып коюуга жана сатып өткөрүүгө укуктуу. Ошол эле учурда китепканалар өздөрүнүн уюштуруу- укуктук формаларына жана менчик түрлөрүнө карабастан, тарыхый – маданий мурас

объектилерине кирген, сактоо жана пайдалануу эрежелери колдонуудагы мыйзамга ылайык аныкталган документтерди көчүрүп жазып алууга жана сатып өткөрүүгө;

Колдонуудагы мыйзамдарга каршы келбеген башка иш – аракеттерди жүргүзүүгө укуктуу.

Китепканалар мамлекеттик программалар боюнча чыгарылган документтерди мамлекеттик программалар боюнча басып чыгарылган китептерди алууга артыкчылык укуктарына жана жоюлган китепканалардын документтердин биринчи кезекте алуу укуктарына ээ.

4- ГЛАВА КИТЕПКАНА ИШИ ТАРМАГЫНДАГЫ МАМЛЕКЕТТИН МИЛДЕТТЕРИ

14- Статья. Китепканан иши тармагындагы мамлекеттик саясат

Китепканан тармагындагы мамлекеттик саясаттын негизинде- китепканаларды пайдаланууга чогултулган жана сунушталган жалпы көпчүлүккө таандык маалыматтар жана маданий баалуулуктар үчүн шарт түзүү принциби жатат.

Мамлекет ушул мыйзамда каралган укуктарга жеңил болуп чыга алат жана КР нын мыйзамдарында каралган учурларды кошпогондо китепканалардын кесиптик ишмердүүлүгүнө кийгилигишпейт.

Мамлекет тийиштүү салык, кредит баа саясатын жүргүзүү аркылуу каржылоо жолу менен китепкана ишинин өнүгүүсүнө колдоо көрсөтөт.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтү белгиленген тартипте китепкана ишин өнүктүрүүнүн мамлекеттик программаларын , о.э. КРда маданиятты сактап калуунун жана өнүктүрүүнүн тутумдук бөлүгү болуп эсептелген программаларды иштеп чыгарат. Аткаруу бийлигинин органдары китепкана тейлөөсү боюнча региондор аралык жана ведомстволор аралык байланышты, анын ичинде коомду маалымат менен камсыз кылуу багытындагы иштерди жөнгө салууну уюштурат.

Мамлекет калктын социалдык жана экономикалык жактан коргоого алынган кемкарч катмарларын жана топторун (балдарды, уландарды, майыптарды, пенсионерлерди, качкындарды, жумушсуздарды, айыл жеринде жашоочуларды) китепканалык тейлөөнү өнүктүрүүнү колдойт.

Пайдалануучулардын суроо-талаптары менен кызыкчылыктарына ылайык китепканаларды эркин тандап алуу укугуна ээ.

Китепканаларды пайдалануучулар керектүү документтерди, китепканалык фонддорунун саны жөнүндө маалыматты баардык китепканалардан акысыз алуу укугуна ээ.

Граждандар жалпы пайдалануудагы китепканаларда:

инсандыгы ким экендигин күбөлөндүргөн документтерин көрсөтүү менен китепканалардын пайдалануучулары болуп калууга;

каталогдор системасы жана китепкана фонддорунун курамы жөнүндө акысыз толук маалымат алууга;

маалымат издөөдө жана тандоодо акысыз консультациялык жардам алууга;

башка китепканалардан китепканалар аралык абонент боюнча документтерди жана алардын көчүрмөлөрүн алууга;

тизмеси китепканаларды пайдалануу эжерелеринде аныкталган ар кандай кызмат көрсөтүүлөрдөн, анын ичинде акы төлөгөн кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдаланууга укуктуу;

китепканадан пайдалануучу өзүнүн укугуна шек келтирген китепкана кызматкеринин аркеттерине байланыштуу сотко даттана алат.

8-статья. Китепканалардан пайдалануучу өзгөчө топтордун укугу

Улуттук азчылыктардын өкүлдөрү болгон граждандар мамлекеттик китепканалар тармагы аркылуу өздөрүнүн эне тилиндеги документтерди алууга укуктуу;

Азиздер жана көзү начар көргөндөр китепкана тейлөөсүнөн жана атайын маалымат камтылган документтерди атайын мамлекеттик китепканалардан ж.б жалпы пайдалануудагы китепканалардан алууга укуктуу;

Балдар жана өспүрүмкурагындагылардын китепканасын пайдалануучулар жалпы пайдалануудагы балдар жана өспүрүмдөрдүн адистешкен мамлекеттик китепканаларынан, о.э. уставдарына ылайык билим берүү мекемелеринин китепканаларынан пайдаланууга укуктуу.